

Prezi nejen v hodinách Základů společenských věd

Vanda Vaníčková¹

e-mail: vanda.vanickova@gmail.com

¹ Univerzita Palackého v Olomouci, Pedagogická fakulta, doktorandka, Katedra společenských věd

Klíčová slova

Prezi, prezentace, PowerPoint, YouTube, multimédia, video, Základy společenských věd, Výchova k občanství

1 Prezi do školy patří

Názornost jako jednu z klíčových didaktických zásad není třeba obhajovat ani v dnešní době. I přesto by se měl pohled na ni změnit. Z vlastní zkušenosti studenta a učitele na různých stupních škol potvrzují, že je třeba aktualizovat prostředky, které k názorným příkladům učitelé používají. Mnohým tématům postačí křída, tabule či letitý model, jiná, zejména témata reflektující vývoj světa, naopak vybízejí k zapojení moderních technických trendů. Do této kategorie spadá prezentační software Prezi. Dynamická a v českém prostředí ještě nezdомácnělá aplikace do výuky určitě patří. V rámci příspěvku na příkladech z praxe ozřejmím proč.

1.1 Zaujmout dnešní děti

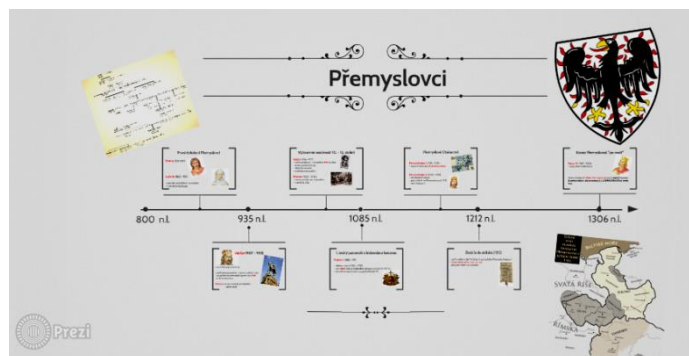
Americký vizionář a odborník zabývající se vzděláváním Marc Prensky představil v roce 2001 myšlenku, kdy soudobou společnost rozdělil na digitální domorodce (*Digital Natives*) a digitální přistěhovalce (*Digital Immigrants*). Základní rozdíl mezi skupinami představuje vztah k technologiím, autora k němu inspirovaly sledované odlišnosti chování příslušníků obou skupin. Digitální domorodci, dnešní děti, se narodili do světa technologií, automaticky používají počítač, rozumí mu, běžně ho využívají ke komunikaci, jsou schopni multitaskingu. Digitální přistěhovalci znají ze svého dětství jinou techniku, pokud vůbec nějakou. Počítač a další média ovládají, protože se to naučili, sžili se s technologickým prostředím, aby mohli úspěšně fungovat v soudobé společnosti. [1]

Pro edukační realitu je nastíněná rozdílná charakteristika skupin klíčová, neboť ukazuje, že je nutné aktualizovat (neznemená zcela opouštět a nahrazovat) výukové metody a přístupy. Učitelé, digitální přistěhovalci, by měli zapojit do výuky i nové metody a prostředky, blízké žákům, digitálním domorodcům. Je to jedna z cest, jak učitel zatráktivní dětem vzdělávání, které moderní technologie posouvají do jiné dimenze. Jak jsem předeslala již výše, nástroj, který má předpoklad popsání efektu dosáhnout, je prezentační software Prezi.

1.2 Co je Prezi

Prezi (www.prezi.com) je software určený k prezentování, jeho duchovními otci jsou Petr Arvai, Péter Halácsy a Adam-Somlai Fischer, kteří ho uvedli v roce 2009 na trh. V současnosti má portál Prezi zhruba 50 milionů uživatelů a spravuje 160 milionů prezentací. Přístup zakladatelů vychází z pěti klíčových vizí, které směřují ke snaze umožnit uživatelům vytvářet zajímavé, jedinečné a efektivní prezentace. [2]

Prezi prezentace jsou založeny na dynamice, pohybu, designu, vlastní kreativitě a principu zoomování. Zoom v praxi prezentování funguje obdobně jako na fotoaparátu, kdy přibližujeme různá místa, zabíráme detaily. Tento způsob je cenný například při snaze přiblížit vzájemné vazby mezi složkami systému, ukázat jeho strukturu a celistvost. Předností Prezi, kvůli které stojí za to software ve škole vyzkoušet, je možnost propojovat prezentaci bez předchozího stahování s videi ze serveru YouTube nebo s obrázky nalezenými vyhledavačem Google. Prezentace jsou primárně určeny k předvádění online, dají se sdílet na sociálních sítích, posílat e-mailem, umístit po zkopírování embed kódu na webové stránky. Pro offline prezentování je možnost uložit prezentaci jako PDF. Podrobnějšímu popisu jednotlivých funkcí a možností softwaru Prezi se věnuje kapitola 2.

Ukázka úvodní stránky prezentace Přemyslovci

Dílčí snímek prezentace Přemyslovci (3. bod na horní straně časové osy v úvodním snímku prezentace)

1.3 Názory na Prezi

Software Prezi má své výhody, logicky najdeme i nevýhody. Nejvýznamnější pro a proti představím na základě evaluací žáků, učitelů a studentů učitelství, kteří práci s prezentacemi vyzkoušeli.

Žáci deváté třídy, hodnotící prezentaci na téma Realismus ve světové literatuře, shledali Prezi jednoznačně jako pozitivní nástroj oživující hodinu. „*Tenhle nápad se mi líbí. Je to záživnější a navíc to dobře vypadá.*“ Zároveň se objevil i názor, stěžejní v době, kdy ve školách téměř nic jiného než PowerPoint nevidíme, že se jedná o zábavnou alternativu ke stávajícím možnostem: „*Je to něco jiného než PowerPoint, je to zajímavý, líbí se mi to.*“

Ve výčtu kladných stránek Prezi pokračovala učitelka základní školy, jež dostala do hodiny dějepisu na zkoušku prezentaci o Přemyslovcích (viz obrázky výše). Prezi považuje za snadné ozvláštňování hodiny, žáky upoutá. Zvláště vyzdvihla nástroj jako motivační prostředek. Žáci nemohou předvídat, kam se prezentace posune, jaká bude její cesta. Ceněná je dále možnost vkládat obrázky dotvářející kontext vykládané látky.

Studenti vysoké školy, budoucí učitelé, v hodnocení jako klad uváděli stále přítomný obraz celku a komplexnost. Prezi cílí na více smyslových vjemů a stále propojuje dílčí obrázky s celkem. Vyzdvihnuta byla dále zdařilá grafická forma, jež může usnadnit učení žákům s fotografickou pamětí. Ve větší míře upozorňovali posluchači na nevýhody softwaru. Nejvíce kritizovali časovou náročnost výroby prezentace, která se v reálném čase ovšem odvíjí od složitosti uživatelského záměru. Vytvořit jednoduchou ne příliš strukturovanou prezentaci za pomoci předdefinované šablony trvá zhruba půl hodiny. Dále byla Prezi vytýkána paradoxně hravá forma, která může u mnohých žáků poutat pozornost na úkor obsahu prezentace.

Já osobně jako nevýhodu přidávám, při zkušenosti s realitou českého edukačního prostředí, anglický (popřípadě jiný cizí) jazyk, ve kterém software funguje. Byť se nejedná o složitou slovní zásobu a lze postupovat i zcela intuitivně (piktogramy), tato skutečnost může být pro mnohé učitele problémem.

2 Tvořím v Prezi, nerušit

Vytvoření uživatelského účtu a výběr licence, pod kterou chceme pracovat, je začátek. Běžným uživatelům nabízí Prezi tři licence (liší se cenou a možnostmi, které při tvorbě máme). Více informací o podmínkách a aktuálních cenách k prostudování zde: <https://prezi.com/pricing/>

K dispozici jsou tři varianty licencí ryze pro učitele a studenty, tzv. *Edu licences*, jež jsou levnější. K jejich registraci je nutný školní e-mail (schránka s koncovkou vzdělávací instituce, například ...@upol.cz – Univerzita Palackého v Olomouci). Bližší charakteristika Edu licencí, včetně odkazu na založení účtu, zde: <https://prezi.com/pricing/edu/>

Souhrnně lze říci, že jak učitelé a studenti, tak i uživatelé, kteří nefigurují v oblasti vzdělávání, mohou vyzkoušet a následně používat Prezi zcela zdarma. Základem je zvolit takový typ licence, který to umožňuje.

Následující text je věnován praktickým ukázkám tvorby. Vše popsané umožňuje základní licence, verze plně zdarma.

2.1 Možnosti pracovní plochy

Pracovní plocha, pozadí, je základem každé prezentace. Software Prezi nabízí uživatelům dvě možnosti – vybrat si některou z předdefinovaných šablon (*Template*) nebo zvolit bílé plátno (*Blank prezi*) a všechny objekty vkládat a

uspořádat dle vlastní fantazie. Bílé plátno nutně neznamená bílé pozadí, bílou barvu můžeme nahradit jinou, popřípadě zvolit obrázek nebo fotku.

Pro začátek doporučuji pracovat se šablonami. Díky vestavěnému vyhledávači lze podle klíčového slova (například název hodiny, vyučovací předmět aj.) užít výběr na tematicky relevantní šablony.

2.2 Fonty

Možnosti písma obsahují v základu tři druhy nadpisu různých úrovní (*Title, Subtitle, Body*) a fontů. Každá šablona je sestavena trochu jinak (druh písma, barevné schéma), ale vždy nabízí alespoň jeden font zohledňující český systém diakritických znamének. Při vytváření prezentace můžeme měnit velikost písma, barvu, zarovnání, řádkování a podbarvení textu. Zároveň lze text ztučnit, zvýraznit kurzívou nebo vybraná místa podtrhnout barevným zvýrazňovačem.

2.3 Co lze vkládat

Nabídka ikony *Insert* je stěžejní. Obsahuje funkce, kterými Prezi u uživatelů boduje na úkor PowerPointu. Do prezentace můžeme přímo vkládat obrázky (vlastní ze souboru či vyhledané pomocí vyhledavače na Googlu), symboly, piktogramy, šipky, čáry, videa z YouTube, hudební podkreslení ke konkrétnímu bodu nebo celé prezentaci. Prezi zároveň kolegiálně umožňuje vložit hotové prezentace z PowerPointu (libovolný počet slidů). Úsporu času poskytuje ikona *My content* pro vkládání vybrané části (celý obraz, jeden bod, obrázek, ...) již hotové prezentace do uživatelem právě vytvářeného díla.

3 Tipy do výuky

Základy společenských věd představují různorodý předmět kombinující informace z více oblastí. Mimo to je obor jedním z předmětů, jejichž obsah je nejen dobré, ale i nutné stále oživovat. Obdobnou otázkou aktualizace v tak rozsáhlé míře řeší například Informatika a Zeměpis. Proměny uspořádání světa, nové trendy, myšlenkové proudy, objevy, technologie, osobnosti. Software Prezi za učitele nové přípravy neudělá. Jeho zapojení do hodin žákům ale nové věci přiblíží netradiční formou v elektronickém prostředí, které je pro žáky přirozené a lákavé.

3.1 Nevymýšlet vymyšlené

Proces učení ovlivňuje mnoho faktorů, mezi něž patří i vhodně zvolené didaktické prostředky. V rovině prezentování lze hovořit primárně o grafice a logickém uspořádání prezentace. Již zmíněné šablony Prezi nabízí oboje a zároveň jsou navrženy tak, aby byl hlavní obrázek zvolené šablony tzv. všefíkájící.

Mimo univerzálně aplikovatelné motivy připravilo Prezi i šablony, které jsou primárně určené pro společenskovední témata. Příkladem doporučených šablon pro oblast Základů společenských věd jsou *Social Network*, *Newspaper* (téma média, sociální síť, internet), *Teamwork* (spolupráce, solidarita, komunikace), *Center Stage* (dramaturgická sociologie), *Family Tree*, *Timeline* (struktura společnosti, uspořádání firmy, rodokmen). I když se jedná o detailně propracovaný vzor, můžeme ho upravit a přidávat do něj vlastní prvky. Šetřeme proto čas a nevymýšlejme již vymyšlené.

Šablona Newspaper – uspořádejte prezentaci jako novinový článek

3.2 YouTube videa

Jak bylo již zmíněno, Prezi dovede, pro uživatele příjemným způsobem, zapracovat do prezentace videa ze serveru YouTube (www.youtube.com). YouTube je fenomén, se kterým je třeba při vzdělávání počítat. Mezi žáky se jedná o oblíbenou a navštěvovanou webovou stránku, ze strany učitelů je zájem, respektive aktivní uživatelská

zkušenost, menší. Z vlastní praxe na školách videa do hodin rozhodně doporučuji, ovšem s promyšleným cílem, ne je pouštět bez rozmyslu jako výplň času.

Server YouTube nabízí mnoho videí, je třeba rozlišit, co je pro účely školní výuky použitelné a vhodné. Nejen v rámci Základů společenských věd naleznou uplatnění dokumenty (například oficiální kanál BBC), vědecké i laické pokusy z humanitních i přírodovědných oborů (hesla *experiment*, *scientific experiments*, *social experiment*, *vědecký pokus*, ...) autentické záznamy událostí (předávání Nobelových cen, sportovní a kulturní ceremoniály aj.). Mimo seriózní náměty lze ve výuce využít i videa humorná, parodie, kterými jejich tvůrci dávají najevo svůj názor na svět – glosy a satira v možnostech 21. století. Video příspěvky mohou posloužit jako evokace tématu, nadnesení problémových otázek k diskusi, ilustrace vykládané látky, prostředek učitelova sebevzdělávání.

Zapojení videí do vyučovacích hodin vnímám minimálně ze strany žáků jako ilustraci toho, že na YouTube nejsou pouze hudební videoklipy, návody k počítačovým hrám a vtipné reklamy, najdou tu i videa, která je mohou něco naučit, předat jim informace, procvičit angličtinu.

3.3 Samostatná práce

Domácí úkol, neoblíbené slovní spojení. Zpracovat zadané téma a představit ho spolužákům ve formě prezentace v Prezi? V praxi vyzkoušené zadání domácí práce, která ukázala žákům jinou cestu prezentování. Negativní konotace domácích úkolů Prezi nezmění, ale starším žákům je vhodné představit software alespoň jako alternativu k PowerPointu, jež umožňuje snadné propojení různých mediálních produktů. Sami si dovedou vyhodnotit, na kolik je pro ně tato forma atraktivní a zda se s ní naučí pracovat.

4 Závěr

Udělat prezentaci nemusí nutně znamenat použít PowerPoint. Ve svém příspěvku představuji software Prezi, který se ukázal mezi žáky i učiteli jako vítaná alternativa ke zmíněnému PowerPointu, nejpoužívanějšímu prezentačnímu nástroji v českém prostředí. Předností softwaru Prezi je originální design, dynamika a možnost vkládat obrázky a YouTube videa bez nutnosti předchozího stahování. V příspěvku je dále věnován prostor objasnění základních funkcí Prezi, otázce uživatelských licencí a vybraným obecným tipům, jak pomocí Prezi oživit výuku. Konkrétní tipy jsou aplikovány na gymnaziální předmět Základy společenských věd.

Citace

- [1] PRENSKY, Marc. *Digital Natives, Digital Immigrants*. On the Horizon [online]. 2001, roč. 9, č. 5 [cit. 2015-03-02]. ISSN: 1074-8121. Dostupné z WWW: <<http://www.marcprensky.com/writing/Prensky%20-%20Digital%20Natives.%20Digital%20Immigrants%20-%20Part1.pdf>>
- [2] *Prezi* [online]. 2015 [cit. 2015-03-03]. Prezi Company. Dostupné z WWW: <<https://prezi.com/about/>>